

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Basisschool - De Heppening te HEPPEM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 16683

Instelling Vrije Basisschool - De Heppening

Directeur Simone HENDERICKX

Adres Beringssteenweg 12 - 3971 HEPPEM

Telefoon 011-34.35.49

Fax 011-34.35.49

E-mail info@deheppening.be

Website <http://www.deheppening.be>

Bestuur van de instelling Paroch.Schoolcom.Heppen-Leop.

Adres Beringssteenweg 12 - 3971 HEPPEM

Scholengemeenschap SGH² Ham-Heppen

Adres Beringssteenweg 12 - 3971 HEPPEM

CLB Vrij CLB West - Limburg

Adres Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN

Dagen van het opvolgingsbezoek 29-02-2016

Einddatum van het opvolgingsbezoek 29-02-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 29-02-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Bart HAENRAETS

Teamleden Paul LEMMENS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek.....	4
3.2 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij.....	4
3.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek en mens en maatschappij.....	5
3.4 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek.....	6
3.5 Lager onderwijs: mens en maatschappij.....	7
3.6 Vaststellingen voor het lager onderwijs: wetenschappen en techniek en mens en maatschappij	7
3.7 Inbreuken op de regelgeving	9
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	10
5 ADVIES BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	10

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 25-02-2013 tot 28-02-2013 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 29-02-2016 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- **regelgeving**

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wetenschappen en techniek
mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

wetenschappen en techniek
mens en maatschappij

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 **Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek**

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wetenschappen en techniek in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers geven hun aanbod op een geïntegreerde en thematische wijze vorm. De natuurlijke exploratie- en onderzoeksdrang van de kleuters krijgt kansen. De kleuteronderwijzers bewaken doelbewust het evenwicht in het aanbod tussen de domeinen. Ze schenken aandacht aan actief en belevend onderwijs.

3.2 **Kleuteronderwijs: mens en maatschappij**

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied mens en maatschappij in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers geven hun wereldoriënterend aanbod op een geïntegreerde en thematische wijze vorm. De kleuteronderwijzers bewaken doelbewust het evenwicht in het aanbod tussen de domeinen. Het aanbod tijdens kringmomenten en in de speelleerhoeken ondersteunt de ontplooiing.

3.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek en mens en maatschappij

Curriculum	De kleuteronderwijzers kiezen voor een geïntegreerde benadering van de
Onderwijsaanbod	leergebieden wetenschappen en techniek en mens en maatschappij. Ze
<i>Referentiekader</i>	benoemen deze leergebieden als wereldoriëntatie.
<i>Planning</i>	De kleuteronderwijzers zetten, samen met de onderwijzers, voorafgaand aan
<i>Evenwichtig en volledig</i>	de ontwikkeling van een visie op wereldoriëntatie, krachtig in op een goede
<i>Samenhang</i>	praktijk voor dit leergebied. Het traject om de kwaliteit van wereldoriëntatie te
<i>Brede harmonische vorming</i>	verhogen krijgt gestalte met de ondersteuning van de pedagogische
<i>Actief leren</i>	begeleidingsdienst. Verschillende leerkrachten nemen bovendien deel aan
	professionaliseringsnetwerken die de eigen onderwijskoepel hiervoor
	organiseert, in het bijzonder aan het netwerk dat focust op STEM-onderwijs
	(science, technology, engineering, mathematics).

De kleuteronderwijzers maakten uitvoerig kennis met het leerplan als referentiekader. Ze hanteren nu leerplandoelen in hun planningsinstrument. Hierdoor is een doelgerichte werking binnen het thematisch en geïntegreerd aanbod voldoende gegarandeerd. Voor elk thema organiseren de kleuteronderwijzers een brainstorm waarbij wereldoriënterende competenties een aandachtspunt vormen. Deze thema's vormen de basis van een uitgewerkte jaarplanning waarmee de kleuteronderwijzers het evenwicht tussen de domeinen bewaken.

Voor verschillende jaarlijks terugkerende thema's werkten de kleuteronderwijzers een groeilijn uit. In deze groeilijn koppelden de kleuteronderwijzers aan elk terugkerend thema per leeftijdsgroep geordende leerplandoelen. Deze graduele uitwerking pasten de kleuteronderwijzers ook toe, in overleg met de onderwijzers, bij de uitwerking van de leerlijn verkeer en de afspraken over de tijd- en ruimtekaders.

Om de thema's invulling te geven doen de kleuteronderwijzers een beroep op hun eigen ervaring, de vragen en interesses van de kleuters en een onderwijsleerpakket. De onderwijzers gebruiken hetzelfde onderwijsleerpakket, hetgeen de verticale samenhang ondersteunt. Vanuit het vorig doorlichtingsverslag werkten de kleuteronderwijzers een checklist uit met aandachtspunten. Deze checklist zorgt voor een grotere gelijkgerichtheid bij de uitwerking van de thema's en een kwaliteitsvolle invulling ervan.

De kleuteronderwijzers gebruiken het digitaal planningsinstrument in groeiende mate om de volledigheid van het aanbod te bewaken. De thematische en geïntegreerde benadering draagt in grote mate bij aan de horizontale samenhang tussen de domeinen en aan de samenhang met de andere leergebieden.

De kleuteronderwijzers zetten geregeld met hun kleuters een stap in de wereld rondom de school. Experimenteren, exploreren, beleven en waarnemen vormen met het oog op een brede harmonische vorming en actief leren belangrijke didactische principes voor de kleuteronderwijzers. Om de uitstappen een doelgerichte invulling te geven, ontwikkelde het schoolteam een omgevingsboek.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De kleuteronderwijzers beschikken over voldoende wereldoriënterende ontwikkelingsmaterialen. ICT-materialen (informatie- en communicatietechnologie) zijn in beperkte mate aanwezig in de klassen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De kleuteronderwijzers baseren hun kindvolgsysteem op de ontwikkelingsaspecten van een koepeligen referentiekader. Binnen een aantal ontwikkelingsaspecten brengen de kleuteronderwijzers in groeiende mate de wereldoriënterende competenties van de kleuters evenwichtig en representatief in kaart. De kleuteronderwijzers observeren niet vanuit relevante leerplandoelen.

De kleuteronderwijzers communiceren twee keer per schooljaar tijdens oudercontacten met de ouders over de vorderingen van de kleuters. Hierbij bespreken ze geregeld de wereldoriënterende competenties en talenten van de kleuters. Het kindvolgsysteem ondersteunt hen hierin.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Tijdens het multidisciplinair overleg (MDO) en tijdens de overgangsgesprekken komen de wereldoriënterende competenties en talenten van de kleuters ter sprake.

De kleuteronderwijzers geven geregeld een thema vorm rekening houdend met de beleving, vragen, interesses en talenten van de kleuters. De kleuteronderwijzers maakten geen afspraken over streefwoordenschat bij de thema's. Sommige kleuteronderwijzers gebruiken af en toe de streefwoorden bij de thema's die ze vormgeven met behulp van het onderwijsleerpakket. Tijdens de activiteiten hebben de kleuteronderwijzers wel gerichte aandacht voor de kleuters met extra noden.

3.4 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen wetenschappen en techniek in voldoende mate. Het aanbod is voldoende gradueel opgebouwd, evenwichtig en volledig. De onderwijzers voorzien in een werkelijkheidsgericht aanbod. Hiervoor investeerden ze in wetenschappelijke en technische leermiddelen. Het schoolteam beschikt voor dit leergebied over externe outputgegevens.

3.5 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen mens en maatschappij in voldoende mate. Het aanbod is gradueel opgebouwd, evenwichtig en volledig. De onderwijzers voorzien in een werkelijkheidsgericht aanbod en hanteren afspraken over tijd- en ruimtekaders. Het schoolteam beschikt voor dit leergebied over externe outputgegevens.

3.6 Vaststellingen voor het lager onderwijs: wetenschappen en techniek en mens en maatschappij

Curriculum	De onderwijzers kiezen voor een hoofdzakelijk geïntegreerde benadering van de leergebieden wetenschappen en techniek en mens en maatschappij. Ze benoemen deze leergebieden als wereldoriëntatie.
Onderwijsaanbod	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	De onderwijzers zetten, samen met de kleuteronderwijzers, voorafgaand aan de ontwikkeling van een visie op wereldoriëntatie, krachtig in op een goede praktijk voor dit leergebied. Het traject om de kwaliteit van wereldoriëntatie te verhogen krijgt gestalte met de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst. Verschillende leerkrachten nemen bovendien deel aan professionaliseringsnetwerken die de eigen onderwijskoepel hiervoor organiseert, in het bijzonder aan het netwerk dat focust op STEM-onderwijs (science, technology, engineering, mathematics).
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	

De onderwijzers maakten uitvoerig kennis met de leerplandoelen. Deze hanteren ze nu consequent in hun dagplanningen waardoor het leerplan in belangrijke mate als referentiekader fungeert. Voor de onderwijzers vormt, naast het leerplan, een onderwijsleerpakket een belangrijk ondersteunend referentiekader. Ze maakten over het gebruik van het pakket formele afspraken en stemden het eigen aanbod expliciet af op dat van de aansluitende leerjaren. Af en toe vervangen sommige onderwijzers thema's of activiteiten uit het onderwijsleerpakket. Ze passen dan hun planning aan en waken er hierbij over dat de leerplandoelen uit weggelaten thema's of activiteiten aan bod komen in de vervangende thema's of activiteiten.

Het digitale planningsinstrument biedt de onderwijzers de mogelijkheid om de volledigheid van hun aanbod te bewaken. De onderwijzers benutten niet alle mogelijkheden van dit instrument om op een betrouwbare wijze hiaten of overlap functioneel te ontdekken.

De onderwijzers gebruiken het onderwijsleerpakket gelijkgericht, hetgeen de volledigheid van en het evenwicht in het aanbod ondersteunt. Met een overzicht van de thema's bewaken de onderwijzers bijkomend het evenwichtig aanbod.

De onderwijzers hebben in groeiende mate aandacht voor onderzoekend leren, exploreren en experimenteren. Ze leren de leerlingen gericht waarnemen en vragen stellen. Net als in de kleuterafdeling, neemt een onderwijzer deel aan het STEM-netwerk. De onderwijzers verbreden hun technisch aanbod met een jaarlijkse techniekdag. De actualiteit krijgt in alle klassen aandacht. De onderwijzers maakten hierover afspraken die gelden voor de hele lagere afdeling. Ze koppelen de actualiteit en andere belevenissen in beperkte mate aan de tijd- en ruimtekaders, waarvoor ze tijdens een pedagogische studiedag leerlijnen opstelden. Over de graduele opbouw van het deeldomein verkeer maakten de onderwijzers per graad afspraken. Ze integreerden de relevante leerplandoelen in deze leerlijn en stemden ze af op de leerlijn verkeer uit de kleuterafdeling.

De onderwijzers van de jongste leerlingen leggen expliciet de nadruk op een thematische en werkelijkheidsgerichte werking. Vanaf het derde leerjaar krijgt het aanbod een evenwichtige thematische invulling waar mogelijk en een doelbewust cursorische invulling waar nodig. De onderwijzers werken steeds meer omgevingsgericht. Ze stelden hiervoor, samen met de kleuteronderwijzers, een omgevingsboek op. Fiches hierin schetsen de mogelijkheden om de brede schoolomgeving te ontdekken en ervaren. Dit ondersteunt de brede en harmonische vorming. De onderwijzers zoeken naar motiverende, uitdagende en betekenisvolle activiteiten waardoor actief leren bij de leerlingen ruime kansen krijgt.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De onderwijzers beschikken over voldoende wereldoriënterende leermiddelen. Een inventaris geeft per klas een overzicht van de leermiddelen. Het schoolteam investeerde bovendien in verschillende techniekmobielen.

In de klasbeelden zijn tijd- en ruimtekaders in voldoende mate aanwezig en in overeenstemming met de opgebouwde leerlijn. ICT-middelen en informatieve boeken wendden de leerkrachten eerder beperkt aan. In verschillende leerjaren gebruiken de onderwijzers wel de ruime mogelijkheden die het digitale bord biedt om de lessen te verrijken.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De onderwijzers hanteren momenteel vooral de toetsen van het onderwijsleerpakket. In de eerste graad toetsen deze kennis, inzichten én vaardigheden. In de hogere leerjaren stellen de onderwijzers de toetsen grotendeels zelf samen. Deze onderwijzers zijn zich ervan bewust dat deze toetsen overwegend kennis toetsen. De onderwijzers maken van de verbetering van deze evaluatiepraktijk het sluitstuk in dit vernieuwingstraject.

Het onderwijsleerpakket voorziet in alternatieve evaluatievormen. Uit een 'semesteriële' toets blijkt dat de leerlingen hierop behoorlijk scoren.

Met de leerlingen van het vierde en zesde leerjaar nemen de onderwijzers voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek deel aan een externe toets. De valide en betrouwbare evaluatiegegevens die ze hieruit verkrijgen grijpt het schoolteam momenteel aan om het techniekaanbod bij te sturen.

Begeleiding De onderwijzers hebben tijdens de activiteiten ruime aandacht voor de
Leerbegeleiding kinderen die extra ondersteuning behoeven. Ze geven hierbij positieve en
Beeldvorming opbouwende feedback. Door interactieve werkvormen blijven de leerlingen
Zorg geboeid en uitgedaagd. Hierbij hebben de onderwijzers aandacht voor een
evenwichtige en leerondersteunende groepssamenstelling.

In het leerlingvolgsysteem hebben de onderwijzers in groeiende mate aandacht voor de wereldoriënterende competenties en talenten van de leerlingen.

3.7 Inbreuken op de regelgeving

Voldoet

De school respecteert de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift.
(decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)

De notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift worden aangelegd en bewaard.
(decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)

De school respecteert het recht op 28 lestijden per week. (decreet bao - art. 48)

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het kleuteronderwijs en het lager onderwijs.

5 ADVIES BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies betreffende de overige regelgeving: **GUNSTIG**

Het inspectieteam stelde geen inbreuken vast die voor verder gevolg doorgestuurd worden naar de bevoegde administratie.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Bart HAENRAETS de inspecteur-verslaggever	Simone HENDERICKX de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	